

DigiLys- Digital anaLys

Vad är DigiLys?

Systematisk analys av lärmiljö med hjälp av ett digitalt verktyg i Helsingborg.

Analysteamet i Helsingborg har under två år utvecklat ett digitalt verktyg för analys av lärmiljö med stöd från SKL (Sveriges Kommuner och Landsting). Verktöget har utvecklats utifrån skolornas behov och är skräddarsytt för att passa arbetsmodellen, analys på grupp, organisations och individnivå. Analysteamet består av tre specialpedagoger med mångårig erfarenhet från skolans verklighet. Teamet arbetar inom Elevhälsan i Helsingborg och implementerar analysmodellen på stadens skolor. Att ansluta sig är frivilligt men alltför skolor visar intresse. I nuläget är 21 instanser aktiva användare av DigiLys.

DigiLys är en förkortning av digital analys, en arbetsmodell för utveckling av skolans lärmiljö som bygger på kollegialt lärande med koppling till forskning och beprövad erfarenhet. Fokus är att utveckla lärmiljön genom kontinuerlig pedagogisk kartläggning, analys och genomförande av insatser. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på elevernas behov ökar möjligheten att varje individ får den utbildning och det stöd den behöver. Till arbetsmodellen har vi skräddarsytt ett digitalt verktyg som vi kontinuerligt utvecklat utifrån skolornas behov.

Den kartläggning som genomförs utgår från skolans årsklocka. Årsklockan är ett samlingsnamn för den kartläggning, som genomförs under ett läsår på en skola. I årsklockan ryms även elevers skattning av den psykosociala miljön. Eleverna får svara på ett antal frågor som berör deras lärmiljö och trivsel på skolan. Resultaten sammanställs i digilysverktöget och analyseras av pedagogerna tillsammans i arbetslaget. I analysmötet analyserar vi resultaten på grupp nivå och föreslår insatser för ökade resultat. Dessa insatser gagnar även den enskilda individen. Insatser som genomförs utvärderas och eventuella nya insatser planeras. Här skapas möjligheter för kollegialt lärande och interpersonella möten.

I analysmötet förs diskussioner kring lärmiljön med kartläggningen som stöd. Här ges möjligheter till bra och intressanta pedagogiska diskussioner. Vad säger forskningen om läsutveckling? Vi undersöker de senaste rönen och tar upp tråden vid nästa analysmöte. Hur ska vi organisera matematiken för att öka elevernas måluppfyllelse? Diskussionerna blir ofta livliga och kreativa och nya insatser planeras. Ömsesidig påverkan mellan testresultat och sociala frågeställningar diskuteras. Utmanande och spännande diskussioner utvecklar arbetslaget och främjar gemenskapen på skolan. Testresultaten är summativa men resonemangen i analysmötet och insatserna därefter blir formativa. Pedagogernas kunskap om eleverna tillsammans med kartlägningsresultat ger en bra helhetsbild och goda förutsättningar för att fortsatt utveckla lärmiljön. Diskussioner i arbetslaget skapar dessutom en vi-känsla där alla elever blir allas ansvar. Ibland visar kartläggningen på behov av förbättring inom många områden. Då är det viktigt att prioritera så att det inte blir för många bollar i luften.

Tre aspekter är viktiga för att kriterierna för analysmötet ska vara uppfyllda. Det första är att fokus i diskussionerna ska vara på lärmiljön, och inte på enskilda elever och vad dessa behöver förbättra. Testresultaten är enbart ett underlag för analys av hur lärmiljön fungerar på skolan. Det andra är att mötet ska ha en konstruktiv och framåtblickande ansats med ett salutogent förhållningssätt. Det tredje kriteriet är att forskning lyfts in i diskussionerna, så att de insatser som genomförs bygger på vetenskaplig grund. En insats kan vara att personalen fokuserar på ett utvecklingsområde och förkovrar sig till nästa analysmöte för att där med mer kunskap i ryggsäcken kunna vidareutveckla en påbörjad diskussion och utifrån den förändra sitt förhållningssätt och arbetssätt.

Insatserna varierar beroende på de diskussioner som uppstår och de frågor som lyfts i analysmötet. Ofta förekommande insatser är språkutvecklande arbetssätt, intensiv undervisning i ett område inom ett ämne och även individuella anpassningar. Det är inte ovanligt att man kan se ett samband mellan den psykosociala miljön och resultat på kartläggning av basfärdigheter. Vi vet alla att i en klassrumsmiljö där elever känner sig otrygga och arbetsmiljön är stökig är det svårt att uppnå goda resultat. Det är då viktigt att börja i den sociala änden och eventuellt ta hjälp av skolans elevhälsoteam där kurator eller psykolog kan både stötta, handleda och ibland arbeta aktivt i barngruppen.

Digilysverktyget visualiserar kartläggningsresultaten i färgkartor och möjlighet finns att skapa olika färgkartevyer och diagram. Ibland kan det vara en fördel att fokusera på bara matematikkartläggning och då bygger man en färgkarta med adekvata matematikresultat. Eventuellt vill man titta på hur pass läsförståelsen påverkar resultaten för de benämnda talen och lägger då till en jämförelseparameter med läsförståelse. Verkygets flexibilitet ger oändligt många möjligheter. I DigiLys skrivs analysmötesprotokoll och planerade insatser dokumenteras med sista datum och vem som är ansvarig. Skulle man av någon anledning inte hinna i tid får man en liten påminnelse genom att insatsen blir rödfärgad. Allt finns samlat på en och samma plats och verktyget är uppbyggt för att vara flexibelt och ge en transparens för alla. De specialpedagoger som arbetar med DigiLys ser en stor fördel i just detta. Man har allt samlat på ett ställe och slipper arkiven med hyllmetrar med pärmar som blir en djungel när man snabbt ska ta fram ett resultat eller titta på tidigare resultat. Här kommer man åt allt med ett par knapptryckningar både på grupp- och individnivå. Verkyget underlättar också vid byte av personal då den nyanställda lätt kan gå in och skaffa sig en överblick.

I skolans lokala elevhälsoteam förs diskussionerna vidare i en EHT-analys där ett förebyggande förhållningssätt råder. Med nya ögon kan fler professioner påverka på fler nivåer och med nya perspektiv. Frågor från arbetslagets analys lyfts och EHT har förberett sig genom att följa dokumentationen från arbetslagets analysmöte i verktyget. Både elevers och pedagogers behov blir synliggjorda och förändringar på organisationsnivå möjliggörs. De frågeställningar som uppkommit i arbetslagsanalysen kan förberedas av de personer i EHT som är berörda i och man sparar på så sätt tid och blir mer effektiv i elevhälsoarbetet. Nyckelpersoner på skolan är specialpedagoger och rektor vars mandat är viktigt, kanske till och med avgörande, för hur arbetet fortlöper och vilka resultat man når. Att befästa modellen kräver både tid och tålamod för att det ska bli en naturlig del av vardagen för pedagogerna. Att förändra tradition och invanda arbetssätt är en process som måste få ta tid. Vår erfarenhet

är trots detta att intresset är lättväckt och att de som arbetar med analysverktyget snabbt känner att det är en modell som gör skillnad.

Digilysverktyget är mycket användarvänligt, enkelt att lära och har visat sig vara mycket lätt att ta till sig. Vanligast är att specialpedagogerna handhar och bär ansvaret på en skola samt initierar och leder analysmöten. Mötestillfällena ligger i skolans kalendarium och blir på det sättet en naturlig del i skolans inre arbete. Många skolor ersätter klasskonferenser och överlämnandekonferenser med analyskonferenser. Det finns även exempel där DigiLys ingår i skolans elevhälsoplan. Här sparar vi tid och skapar möjlighet till förebyggande elevhälsoarbete.

I slutet av 2014 genomfördes en utvärdering på uppdrag av SKL. Trots att många skolor deltagit endast under kort tid visar utvärderingen att deltagande skolor utvecklats och de skolor som använt arbetsmodellen under längre tid visade dessutom på förbättrade resultat. Deltagande skolors elevhälsoteam uttryckte att de arbetar mer förebyggande, har en ökad helhetssyn på elevernas lärmiljö och kunskapsutveckling.

”De olika kompetenserna i skolans elevhälsoteam (specialpedagog, kurator, skolsköterska, skolpsykolog) kan få överblick över hur lärmiljö och psykosocial miljö ser ut genom DigiLys. Därigenom kan de få ett samlat underlag för att utforma insatser i klasser, bland annat i förebyggande och främjande syfte. Den gemensamma bilden av behoven och de gemensamma diskussionerna utifrån detta kan leda till att lärmiljön i högre grad blir ett gemensamt åtagande mellan skolans olika kompetenser. Genom elevhälsoteamets deltagande. I DigiLys-arbetet skapas förutsättningar för en helhetssyn på lärmiljö och psykosocial miljö på skolan.”

Utvärdering av DigiLys, Psynkprojektet 2015-01-15

Under 2015 leder SKL en nationell spridning av DigiLys, arbetsmodell och verktyg, utifrån analysteamets arbete och erfarenheter. Denna satsning grundar sig på utvärderingens positiva resultat. Många kommuner har visat intresse för arbetsmodellen och analysledare kommer att utbildas. Vi i Analysteamet i Helsingborg känner ett stort förtroende för arbetsmodellen och ser fram emot att fler kommuner ska få ta del av DigiLys.

Arbetsmodellen har utvecklats inom Part/Utsikter i Helsingborg/Landskrona och vidareutvecklats av Analysteamet.

Ljiljana Milic Pavlovic, Eva-Lotte Wissman och Eva Elg

